

Artsbeskrivelse

Overfladeråd

Træ nedbrudt af
Overfladeråd

Overfladeråd, som også kaldes Gråmuld eller Soft-rot, er en speciel nedbrydnings-type forårsaget af en række mikrosvampe tilhørende gruppen af Ascomyceter og Fungi imperfecti.

Overfladeråddannende svampe er karakteriseret ved frugtleger af mikroskopisk størrelse. Af de vigtigste arter kan nævnes Chaetomiumarter og Pyrenomyces, som repræsenterer Ascomyceter. Ascomyceter er en gruppe svampe, der har det tilfælles, at det sporedannende lag i frugtleget består af sporesække (asci). Som eksempel for gruppen Fungi imperfecti, kan nævnes Trichodermaarter.

Forekomst

Overfladeråd opstår i træ, som er udsat for stor fugtighed. Det forekommer typisk i træ med jordkontakt, f.eks. master, pøle, køletårne og udendørs eksponeret træ, hvor angrebet ofte opstår på træets overflade som et naturligt led i nedbrydningsprocessen.

Både løv- og nåltræ kan angribes, men løvtræ - specielt høstved - foretrækkes. Angrebet er som regel begrænset til træets yderzoner. I uhensigtsmæssige konstruktioner, hvor vandet kan trænge ind, kan overfladeråd udvikles i dybden.

Karakteristika

Overfladeråd er i sin typiske form karakteriseret ved en i dybden skarpt afgrænset, gråbrunlig langsomt forløbende ødelæggelse af træoverfladen.

Hovedsageligt nedbrydes træets cellulose. Angrebet sker i træets cellevej, hvor der dannes huller af en karakteristisk form. Dette resulterer i en speciel nedbrydningsstype.

Træet bliver først gråligt, senere mørkt med en mør overflade og meget fine sprækkelodser, som også kan være uregelmæssige og mere dybtgående. Det skal fremhæves, at nedbrydningen ikke sker i et sådant omfang, at der skal regnes med en reduktion af styrke i bærende konstruktioner. Træværket nedbrydes meget langsomt.

Vækstbetingelser

Overfladeråddannende svampearter har en større tolerance med hensyn til vækst-

betingelser end de kendte trænedbrydende svampe, som hører til gruppen af Basidiomyceter. De kræver en mindre mængde af ilt, hvorfor de kan trives under meget våde betingelser. Yderligere er de modstandsdygtige over for udtørring, og kan vokse ved pH-værdier helt op til 8, hvor Basidiomyceter er hængt. Mange kendte fungicider, samt kernetrøets naturlige giftstoffer, hængemmer ikke Overfladeråddannelse. Derfor kan kernetrø nedbrydes af Overfladeråddannende svampe. Det optimale temperaturområde ligger mellem 30° og 45°C, og væksten standser først ved 60°C.

Væksthastighed

De Overfladeråddannende svampe hører til gruppen af mikrosvampe, som er kendetegnet ved en hurtig frugtlegerne- og sporedannelse. Dette sikrer en effektiv udbredelse af svampene, som dog udmunder i en langsomt forløbende nedbrydning.

Goritas®

København:
Lautrupvang 8
2750 Ballerup

Telefon: 44 85 86 00
Telefax: 44 85 86 09
E-mail: goritas@goritas.dk

Jylland: Laboratorium
Haderslevvej 108
6000 Kolding

Telefon: 75 52 21 00
Telefax: 75 52 26 27
E-mail: lab@goritas.dk

Hjemmeside: www.goritas.dk

Litteraturhenviſning:
Harmsen, L.:
Trøedeløggende svampe og dyr, Teknologisk Institut's Forlag 1967.
C. Ferdinansen og C.A. Jørgensen:
Skovtrøernes sygdomme, Gyldendals Forlag 1938-39.
Bavendamm, Dr. W.:
Die Holzschäden und ihre Verhütung, Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft M.B.H., Stuttgart 1974.
Grosser D.:
Pflanzliche und tierische Bau- und Werkholzschädlinge, DRW-Verlag, Leinfelden - Echterdingen 1985.
Cockroft, R.:
Some Wood-destroying Basidiomycetes, Volume 1 og a collection of monographs, The IRGWP 1979.
Cartwright, KST.G., Findlay, W.P.K.:
Decay of Timber and its Prevention, Forest Products Research Laboratory sec.ed. 1958

Copyright Goritas A/S, 05/12.
Eftertryk ikke tilladt.